

Vragenboekje

**Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen; het examen bestaat uit 23 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.**

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Herse en Aglauros

In de regels 726-729 komt een vergelijking voor.

- 1p **1** Wat is het punt van overeenkomst in deze vergelijking?

De regels 738-739 (quorum t/m Herse) luiden in een vertaling van M. d'Hane-Scheltema: "t rechtse was van Pandrosos, het linkse van Aglauros en het middelste van Herse."

Het Latijn bevat een aantal stilistische middelen die in de vertaling ontbreken.

- 3p **2** Noteer de namen van drie stilistische middelen die in de vertaling ontbreken en citeer daarbij de desbetreffende Latijnse tekstelementen.

Regel 741 *nomenque dei scitarier ausa est*

Gezien het voorafgaande was dit eigenlijk niet nodig.

- 1p **3** Toon dit aan door het citeren van een Nederlands tekstelement uit de regels 708-736.

Regel 752-755 *Vertit t/m concuteret*

- 1p **4** Citeer het Latijnse bijvoeglijke naamwoord waarmee de stemming waarin Minerva verkeert, wordt uitgedrukt.

De woorden *ut* t/m *concuteret* (regel 754-755) worden door M. d'Hane-Scheltema als volgt vertaald:

"dat niet alleen haar borst, maar ook haar borstbedekkend schild trilde."

- 3p **5** a. Noteer het Latijnse tekstelement dat op geen enkele wijze in de vertaling is terug te vinden.
b. Leg uit dat *pectus* in het Latijn een andere grammaticale functie in de zin heeft dan *borst* in de vertaling. Ga bij je antwoord in op zowel het Latijn als de vertaling.

De woorden *Subit* t/m *manu* (regel 755-756) worden door M. d'Hane-Scheltema als volgt vertaald:

"Het meisje, wist ze nog, had met gewiekste vingers haar stille list ontdekt."

- 3p **6** a. Citeer het Latijnse tekstelement waarvan 'stille list' de weergave is.
b. Citeer het Latijnse tekstelement uit het vervolg (vanaf *manu* regel 756) waaruit blijkt dat wat Aglauros deed verboden was.

In de regels 760-764 komt een aantal persoonsvormen in het praesens voor. Bij één van deze vormen wijkt de gebruikswijze van het praesens af van die van de andere persoonsvormen in het praesens.

- 2p **7** a. Noteer de desbetreffende persoonsvorm.
b. Leg uit waarin de gebruikswijze van de onder a. bedoelde vorm afwijkt van die van de andere persoonsvormen. Ga bij je antwoord in op beide gebruikswijzen.

- 2p **8** a. Schrijf regel 770 over en scandeer deze regel.

Op grond van het metrum wordt duidelijk welk woord er in gedachten moet worden aangevuld bij *visa* (regel 770) om de constructie compleet te maken.

b. Welk Latijns woord moet worden aangevuld? Maak je keus uit: *alimenta* / *Invidia* / *virago* / *Minerva*.

Regel 776 luidt in een vertaling van H.J. Scheuer:

"Nergens gericht in een rij, zijn vuil en loodkleurig de tanden."

- 2p **9** In welk opzicht is deze vertaling onjuist? Beantwoord de vraag in het Nederlands en licht je antwoord toe aan de hand van een Latijns tekstelement uit regel 787.

Regel 778 *visi dolores*

- 1p **10** Welk effect hebben deze *dolores* op *Invidia*? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

J.C. Arens schrijft in 'De godenschildering in Ovidius' Metamorphosen' (1946) naar aanleiding van regel 781-782:

“Merkwaardig is het spel met de dupliciteit, dat ook aan deze soort personificaties bedreven wordt tot in de uiterste consequentie. Zoals Tellus-godin zich in zichzelf (tellus-aarde) terugtrekt, zoo speelt de dichter ook met Invidia-personificatie en invidia-eigenschap.”

2p **11** Pas deze bewering toe op *supplicium(que) suum est* (regel 782).

Regel 784-785 *In fice t/m ea est*

Dit bevel wordt door Invidia uitgevoerd, maar met enige tegenzin.

1p **12** Waardoor wordt die tegenzin veroorzaakt? Beantwoord de vraag door het citeren van het desbetreffende Latijnse tekstelement uit het vervolg (t/m regel 795).

In de regels 794-795 zijn we terug op de plaats waar het verhaal begon.

- 2p **13** a. Citeer uit de regels 708-713 het tekstelement dat vergelijkbaar is met *Tritonida arcem* (regel 794).
b. Citeer uit de regels 708-713 het tekstelement dat vergelijkbaar is met *ingeniis* (regel 795).

1p **14** ■ Welke van de onderstaande mogelijkheden geeft het best regel 796 weer?

- A en zij barst in tranen uit, omdat ze niets te huilen ziet
- B en zij heeft moeite haar tranen tegen te houden, hoewel zij niets te huilen ziet
- C en zij heeft moeite haar tranen tegen te houden, omdat ze niets te huilen ziet
- D en zij kan haar tranen bedwingen, omdat ze niets te huilen ziet

Tekst 2 Mercurius en Aeneas

Regel 260 *fundantem arces ac tecta novantem*

1p **15** Hoe worden deze bezigheden van Aeneas door Mercurius getypeerd? Beantwoord de vraag door het citeren van het desbetreffende Latijnse tekstelement uit de regels 265-276.

Regel 270 *mandata*

Mercurius geeft in het vervolg twee verschillende redenen waarom Aeneas deze *mandata* zou moeten opvolgen.

2p **16** Geef deze redenen kort in het Nederlands weer.

Mercurius vindt Aeneas wel erg afhankelijk van Dido.

1p **17** Citeer uit de regels 265-276 het Latijnse woord waaruit dat blijkt.

Metrisch gezien had er in regel 279 in plaats van *At vero Aeneas* ook *At pius Aeneas* kunnen staan.

2p **18** a. Geef een argument waarom *pius* hier minder passend zou zijn geweest.
b. Geef een argument waarom *pius* hier wel passend zou zijn geweest.

1p **19** Citeer het Latijnse woord uit de regels 281-286 waaruit blijkt waarom Aeneas Dido zo voorzichtig wil gaan benaderen.

Regel 281 *Ardet abire fuga*

1p **20** Welke mogelijkheid was voor Aeneas kennelijk geen reële optie? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Tekst 1 en tekst 2

De manier waarop Mercurius wordt beschreven is in beide passages geheel verschillend. Er is ook verschil in de plaats die beide passages innemen in het grotere geheel.

- 2p **21** Leg dit laatste verschil uit en ga bij je antwoord in op de structuur van beide werken.

Tekst 3

In tekst 3 wordt een andere reden genoemd waarom Augustus zich aan de Metamorphosen stoorde dan de reden die men algemeen aanneemt.

- 2p **22** Leg dit uit en ga bij je antwoord in op zowel de opvatting van Ransmayr (tekst 3) als op de gangbare opvatting.

In tekst 3 wordt het werk 'de Metamorphosen' als reden voor de verbanning van Ovidius gegeven.

- 1p **23** Welk werk wordt volgens de gangbare opvatting als reden voor de verbanning gezien?

Tekst 4

- 38p Bestudeer tekst 4 met de inleiding en de aantekeningen. Vertaal de regels 607 t/m 619 en 625 t/m 631.

Einde